

Ebreju piemiņai Cēsīs atklās vides mākslas darbu

Pirmdien 4.jūlijā, Ebreju tautas genocīda upuru piemiņas dienā, Cēsīs tiks atklāts ebreju piemiņai veltīts vides mākslas darbs “viens deviņi četri viens ceļš”.

Līdz 1941.gada vasarai Cēsīs bija saliedēta ebreju kopiena, kuru veidoja apmēram 200 pilsētas un apkaimes pagastu iedzīvotāji. Kad 1941.gada vasarā padomju okupāciju nomainīja nacistiskā okupācija, Latvijā sākās holokausts. Jūnija beigās dažas Cēsu ebreju ģimenes, cerībā izdzīvot, bēga uz Padomju Savienību, tomēr vairums palika savās mājās. Augusta sākumā Cēsīs un citviet kādreizējā Cēsu apriņķī dzīvojošos ebrejus arestēja un 10.augusta naktī noslepkavoja mežā pie Niniera ezera, apraka turpat izraktā bedrē. Daži no tiem, kas bija aizbēguši uz Padomju Savienību, izdzīvoja, bet uz dzīvi Cēsīs nekad vairs neatgriezās.

Vides mākslas darba autori mākslinieki Krista un Reinis Dzudzilo atklāj: ““viens deviņi četri viens ceļš” mērķis ir ievietot ebrejus atpakaļ tagadnē, vēsturē un Cēsu ikdienas dzīvē, ļaujot viņu piemiņai atgriezties pie savām kādreizējām mājām. Darbu veido betona skulptūras. Tās ir novietotas dažādās Cēsu pilsētas ielās, kur pirms holokausta dzīvoja ebreji. Par katras skulptūras prototipu ir kļuvis tagadnē dzīvojoša cēsnieka ziedots apavu pāris. Katra cilvēka apavu ziedošana ir solidarizēšanās ar cietušajiem. Apavi ir ne tikai zīme, kura apzīmē kāda prombūtni, jo ir tukši, bet tie vienlaicīgi liek domāt par klātbūtni, jo ierodoties mājās, noaujam savus apvus. Esi sveicināts,

aizmirstais!”

Skulptūru atrašanās vietas un kādreizējās ebreju dzīvesvietas Cēsīs palīdzēs atklāt speciāli radīta pilsētas karte, kuru ikviens interesents varēs saņemt Cēsu Tūrisma informācijas centrā. Kartes izveidē izmantots Annas Katrīnes Sandleres zinātniski pētnieciskais darbs par Cēsu ebreju kopienu, kas tapis Cēsu Valsts ģimnāzijā 2018.gadā.

Mākslas darba atklāšana notiks plkst.18.00 pilsētas Rožu laukumā.

Vides mākslas darba “viens deviņi četri viens ceļš” idejas autori ir Krista un Reinis Dzudzilo, tehniskais izpildījums - Sandis Aispurs. Kuratore – Elīna Kalniņa.

Mākslas darbs pilsētvidē ir cieši saistīts ar audio vizuālo performanci “Klusums Krīt”, kuru Krista un Reinis Dzudzilo veido sadarbībā ar komponistu Kristu Auznieku un jauniešu kori “Kamēr...”. Performance savu pirmizrādi un Krista Auznieka kompozīcijas “Klusums Krīt” pirmatskaņojumu piedzīvos 2022.gada 12.augustā. “Klusums Krīt” ir Cēsu mākslas festivāla satelītpasākums.

Gan vides mākslas darbs, gan performance tapuši projekta “Pāršķeļot klusumu” ietvaros, saņemot finansējumu no Fonda “Piemiņa, atbildība un nākotne”(Stiftung EVZ), Konrāda Adenauera fonda, Kultūrkapitāla fonda, Gētes institūta Rīgā, Cēsu p/a “Cēsu Kultūras un tūrisma centrs” un Izraēlas vēstniecības Latvijā. Projektu “Pāršķeļot klusumu” īsteno nodibinājums “Ekspozīcijas “Sirdsapziņas uguns” atbalsta fonds Cēsīs sadarbībā ar muzeju “Ebreji Latvijā”.